

Toets flora en fauna Raadhuisplein te Maarn

Datum : 17 juli 2015
Projectnummer : 15-0173
Opdrachtgever : gemeente Utrechtse Heuvelrug
Contactpersoon; Koen Vreeker
Veldonderzoek : ing. R. de Greeff
Opgesteld door : ing. R. de Greeff
Kwaliteitscontrole : ir. N. Arts

---

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de voorgenomen plannen op locatie Raadhuisplein te Maarn is in 2013 een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Inmiddels is de quickscan niet meer actueel, zijn de plannen gewijzigd en is het noodzakelijk een nieuwe toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren.

Ten behoeve van de planologische procedure is het nodig te onderzoeken of er beschermde planten en/of dieren op de locatie aanwezig zijn en op welke wijze de ontwikkeling hierop effect heeft.

In de in 2013 uitgevoerde quickscan zijn effecten op beschermde gebieden uitgesloten. Gezien de aard van de voorgenomen plannen en de ligging ten opzichte van beschermde gebieden, kan op voorhand worden uitgesloten dat effecten op beschermde gebieden zullen optreden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Flora- en faunawet wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden in twee wetten geregeld. Soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en in het beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de ligging van het plangebied en de lokale aard van de voorgenomen plannen is gebiedsbescherming niet van toepassing. De Natuurbeschermingswet en het beleid voor de EHS worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De bescherming van soorten is geregeld middels een aantal verbodsbepalingen. In dit geval zijn vooral artikel 8 tot en met 12 van belang.

Artikel 8: Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

De Flora- en faunawet beschermt alle inheemse zoogdieren (op de huismuis, de bruine rat en de zwarte rat na), vogels, reptielen en amfibieën. Bij de vissen, ongewervelde dieren en planten zijn alleen die soorten beschermd die als zodanig in de wet zijn aangewezen. Alle beschermde soorten, met uitzondering van de vogels, staan in de tabellen 1, 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

Tabel 1: Algemene soorten

Dit betreft soorten waarvoor in het geval van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.

Tabel 2: Overige soorten

Dit betreft zeldzame en veelal bedreigde soorten. Voor deze soorten wordt in het geval van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling verleend voor de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet, mits de activiteiten uitgevoerd worden op basis van een door de minister van Economische Zaken (EZ) goedgekeurde gedragscode. Wanneer geen gedragscode wordt gevolgd, is bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig.

Tabel 3: Strikt beschermde soorten

Onder deze tabel vallen onder andere de soorten die beschermd zijn volgens de Europese Habitatrichtlijn. Voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten geen vrijstelling, hiervoor moet dus een ontheffing aangevraagd worden.

Vogels en hun nesten mogen tijdens het broeden niet worden verstoord. Daarnaast bestaat er een lijst van het ministerie van EZ waarop de vogels zijn opgenomen waarvan het nest jaarrond beschermd is.

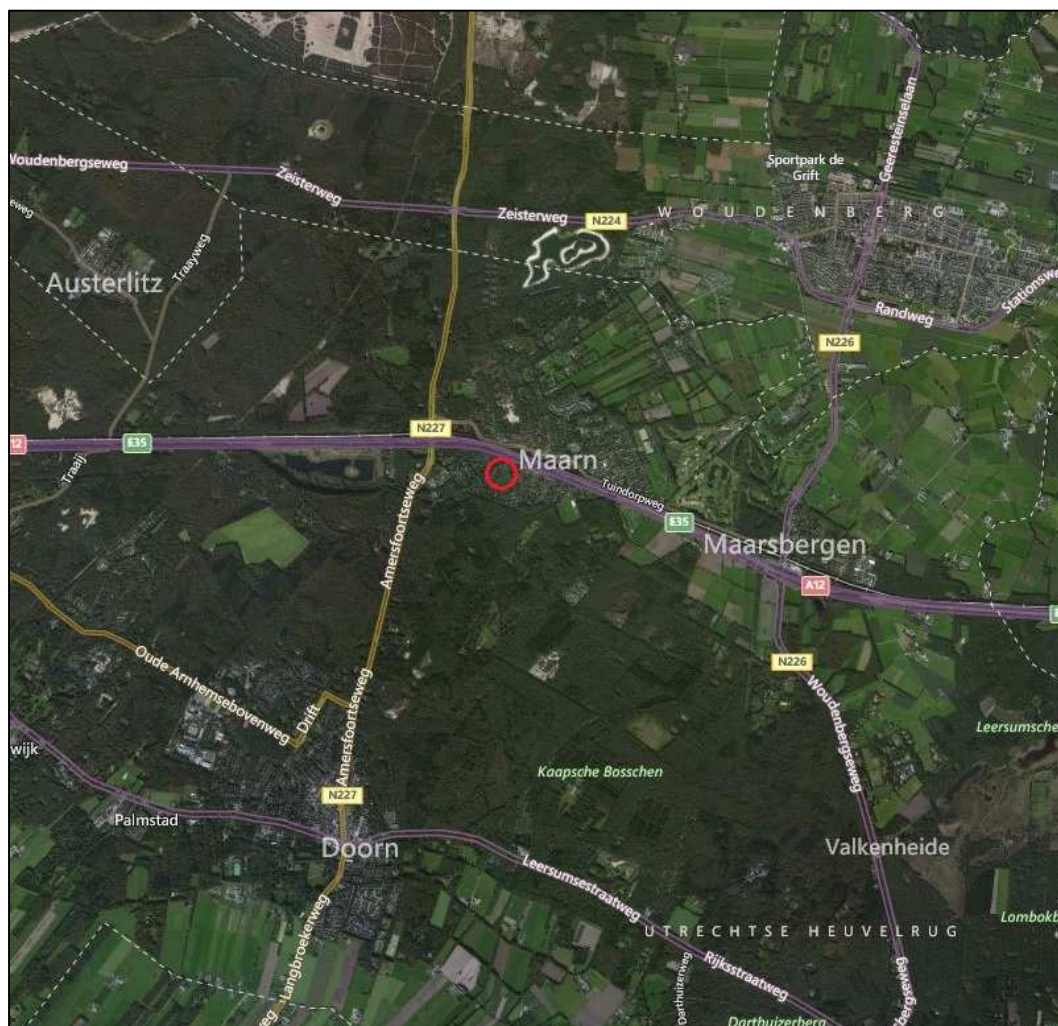
Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Flora- en faunawet een zorgplicht. Deze zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten

hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

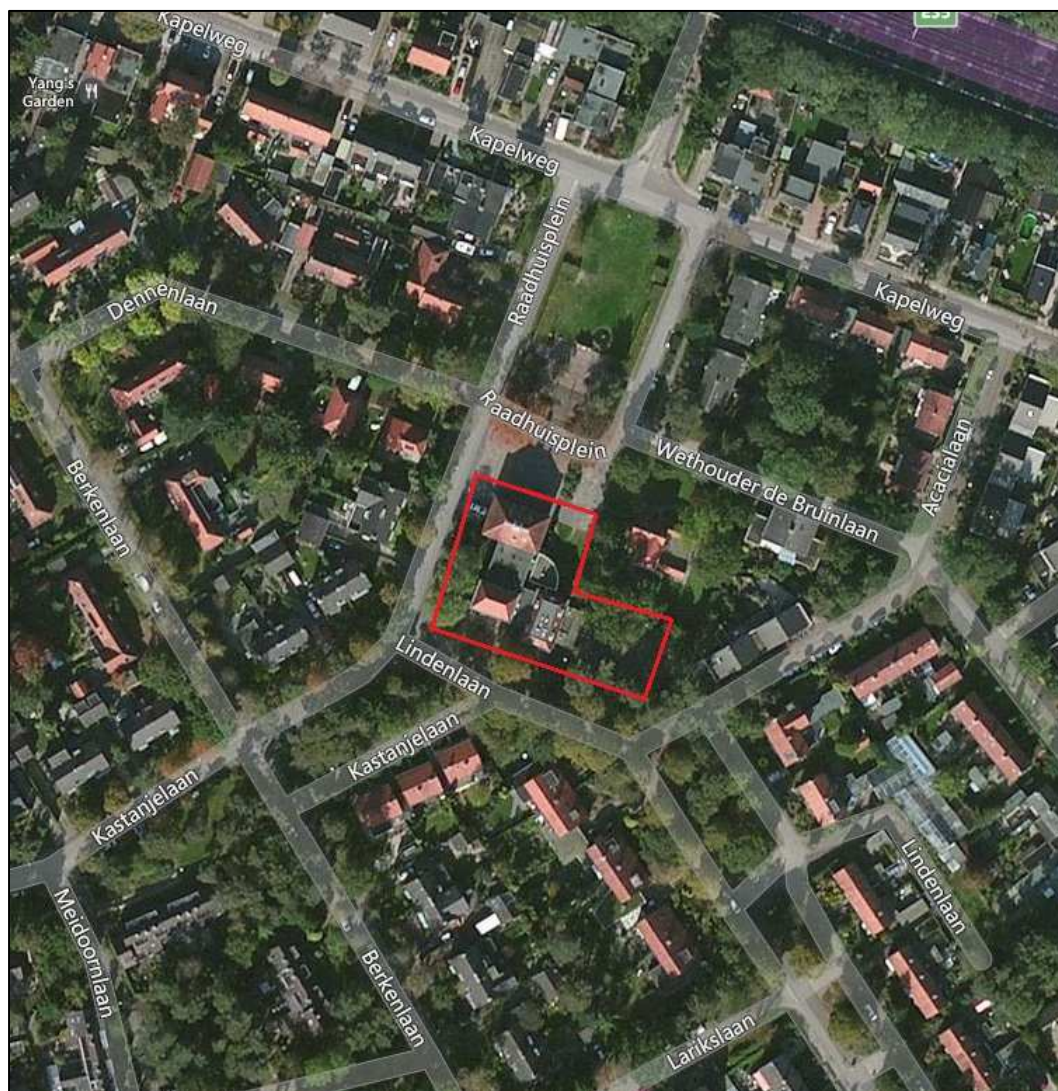
3 Plangebied en voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied bestaat uit een voormalig gemeentehuis dat momenteel deels antikraak verhuurd wordt. Het pand bestaat uit een monumentaal deel, dat behouden blijft, en twee nieuwere aanbouwen waarvan er één zeker gesloopt wordt en de ander optioneel ook. Bij de sloop van de gebouwen zal ook nodige begroeiing verwijderd worden. Aan het monumentale deel van het pand zullen renovatiewerkzaamheden worden uitgevoerd. Dit deel van het pand is ook meegenomen in deze toetsing.

In figuur 1 wordt de ligging van het plangebied ten opzichte van de omgeving weergegeven. Figuur 2 toont een satellietfoto van het plangebied. Op pagina's 4 en 5 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (rode cirkel) (bron: Bing Maps)

Figuur 2. Plangebied (rood omlijnd) (bron: Bing Maps)

Foto 1. Voorzijde monumentaal pand

Foto 2. Voorzijde gemeentekantoor

Foto 3. Zijkant voormalig gemeentekantoor

Foto 4. Kelder in voormalig gemeentekantoor

Foto 5. Zolder van voormalig gemeentekantoor

Foto 6. Dak van voormalig gemeentekantoor

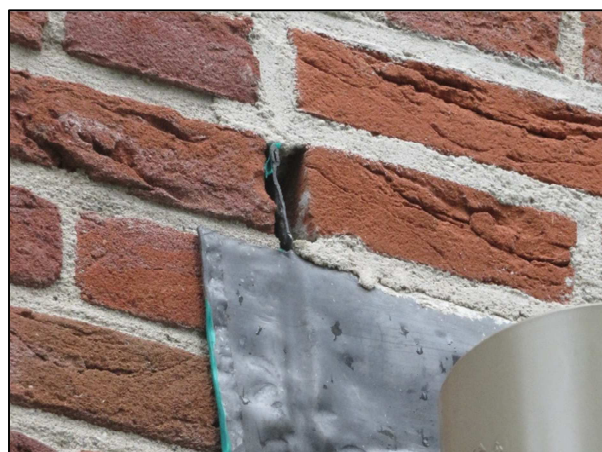

Foto 7. Spleet in de spouwmuur

Foto 8. Gangen benedenverdieping

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige biotopen opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 13 juli in de ochtend, er was lichte regenval en de temperatuur lag rond de 18 °C.

4.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene plantensoorten en tuinplanten aangetroffen rondom het voormalige gemeentekantoor. Beschermde muurvarens en andere muurplanten zouden op het monumentale gedeelte van het pand kunnen groeien, echter tijdens het veldbezoek zijn ook deze planten niet waargenomen en het voorkomen van deze plantensoorten kan daarom worden uitgesloten.

Er zijn geen beschermde planten aangetroffen in het plangebied. Vanwege de kenmerken en het gebruik van het plangebied kan het voorkomen van beschermde plantensoorten worden uitgesloten.

4.2 Amfibieën

Volgens gegevens van RAVON en de verspreidingskaarten in het boek 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al., 2009) komen kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker (alle FFtabel 1), kamsalamander, rugstreeppad en heikikker (alle FFtabel 3) in de omgeving van het plangebied voor.

Doordat in het plangebied oppervlaktewater ontbreekt, is er geen voortplantingshabitat aanwezig voor amfibieën. Hierdoor is het redelijkerwijs uit te sluiten dat de meer watergebonden soorten kleine watersalamander, kamsalamander en bastaardkikker in het plangebied voorkomen.

De heikikker is een cultuurvliesende soort die niet tot nauwelijks wordt aangetroffen in de bebouwde kom (Creemers et al., 2009). Het voorkomen van de heikikker in het plangebied is derhalve vanwege het gebrek aan geschikt biotoop uitgesloten. De rugstreeppad is een pionierssoort die bepaalde eisen stelt aan zijn habitat. Het plangebied voldoet niet aan deze eisen. De rugstreeppad is tijdens het veldbezoek niet waargenomen en het voorkomen van rugstreeppad in het plangebied kan worden uitgesloten.

Het plangebied kan wel functioneren als landhabitat voor algemene soorten amfibieën uit FFtabel 1, zoals gewone pad en bruine kikker. Deze soorten kunnen landhabitat vinden in de tuin die ten noorden van het plangebied ligt en kleine delen van het plangebied. Bij het slopen van de bebouwing zal ook op kleine delen van de grond om de gebouwen heen gereden worden. Dit wordt meestal met zware machines gedaan. Hierdoor kan het zijn dat er negatieve effecten optreden voor de algemeen voorkomende amfibieënsoorten.

De voorgenomen ontwikkeling (sloop van een deel van de bebouwing) heeft een negatief effect op de mogelijk voorkomende beschermde soorten amfibieën van FFtabel 1.

Echter voor soorten van tabel 1 van de flora- en faunawet geldt een algemene vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Het mogelijk voorkomen van deze soorten van FFtabel 1 staat de sloop derhalve niet in de weg.

4.3 Vogels

Algemeen voorkomende vogelsoorten kunnen broedgelegenheid vinden in de bomen en struiken rondom het voormalige gemeentekantoor. Voor deze soorten is het plangebied tevens geschikt als foerageergebied. Tijdens het veldbezoek zijn enkele algemene vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied, waaronder merel, zanglijster en roodborst.

De voorgenomen ontwikkeling zal geen negatief effect hebben ten aanzien van broedgelegenheid en foerageergebied. Dit blijft in het plangebied en de directe omgeving in voldoende mate aanwezig. Gedurende het broedseizoen zijn vogels strikt beschermd. Wanneer bomen en struiken worden verwijderd/gesnoeid als vogels aan het broeden zijn, zal dit tot verstoring leiden. Door bomen en struiken buiten het broedseizoen te rooien/snoeien kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

Tijdens het veldbezoek zijn in de ruime omgeving van het plangebied geen huismussen waargenomen. Door de slechte weersomstandigheden, kan het zijn dat de huismussen niet actief waren en hierdoor niet waarneembaar. In de directe omgeving zijn in maart 2015 nog huismussen waargenomen (waarneming.nl). Het is derhalve mogelijk dat er huismussen in of rond het plangebied broeden. De bebouwing herbergt geschikte plekken voor huismussen om in te broeden, het is met dit onderzoek derhalve niet uit te sluiten dat huismussen in de gebouwen broeden, zie foto 5.

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van gierzwaluwen, ook dit kan te maken hebben met de ongunstige weersomstandigheden en het tijdstip van de dag. Er zijn waarnemingen bekend van gierzwaluwen in de omgeving van het plangebied (www.waarneming.nl), dit betreft voornamelijk overvliegende gierzwaluwen, maar ook foeragerend en ter plaatse. Vanwege de toestand waarin het pand verkeerd, zijn broedende gierzwaluwen niet uit te sluiten. Bijvoorbeeld de kieren tussen enkele dakpannen (foto 6) kunnen onderdak bieden voor broedende gierzwaluwen. Net als bij de huismus, is er voor de gierzwaluwen een aanvullend onderzoek nodig om het voorkomen van gierzwaluwen te bevestigingen dan wel uit te sluiten.

In de omgeving van het plangebied zijn verder geen andere waarnemingen bekend van vogelsoorten waarvan de nesten of verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn.

4.4 Zoogdieren

Het gebouw en de spouwmuren ervan functioneren als (onderdeel van het) leefgebied van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1, zoals huismus en andere algemene muizensoorten. Er zijn tijdens het veldbezoek in het gebouw op verschillende plaatsen muizenkeutels aangetroffen. De voorgenomen ontwikkelingen kunnen negatieve effecten tot gevolg hebben voor deze soorten. De (mogelijke) aanwezigheid van zoogdiersoorten van FFtabel 1 staan deze ontwikkelingen echter niet in de weg. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt namelijk in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) vaste rust- en verblijfplaatsen van zwaardere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren aangetroffen, zoals bijvoorbeeld steenmarter. Gezien de kenmerken en het gebruik van het plangebied en de directe omgeving, kan het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren uit FFtabel 2 en 3 redelijkerwijs worden uitgesloten.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al., 1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis,

meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis en Brandts vleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de bredere omgeving van het plangebied.

Het oude gemeentekantoor voorziet eventuele vleermuizen van meer dan genoeg openingen om het gebouw binnen te komen. Hier en daar zijn ruiten ingegooid, dakpannen verschoven of gescheurd, zitten er scheuren en gaatjes in de spouwmuuren, zijn er open verbindingen naar de kelder en zitten er kierren tussen het daklood. Het gemeentekantoor biedt daardoor mogelijk verblijfplaatsen voor gebouwgebonden vleermuissoorten.

Om uitsluitel te geven over het al dan niet voorkomen van de vleermuissoorten en eventueel benodigde mitigerende maatregelen is nader onderzoek vereist. Dit nader onderzoek zal uitgevoerd worden volgens het vleermuisprotocol gedurende de twee periodes half mei t/m 15 juli en half augustus t/m september.

4.5 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied en de directe omgeving daarvan geschikte biotopen ontbreken voor beschermde soorten reptielen, dagvlinders, libellen, vissen, mieren en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

5 Conclusie

In het plangebied komen mogelijk beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet. Tabel 1 op de volgende pagina geeft een samenvatting van de conclusies.

Het plangebied wordt mogelijk gebruikt als (onderdeel van het) leefgebied door algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in FFtabel 1. De voorgenomen ontwikkeling (sloop van een deel van de bebouwing) heeft mogelijk negatieve effecten op deze soorten. De (mogelijke) aanwezigheid van soorten van FFtabel 1 staat de sloop van de bebouwing echter niet in de weg. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt namelijk een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

De bomen en struiken rondom de woning vormen broedgelegenheid en foerageergebied voor algemeen voorkomende vogelsoorten. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatieve effecten tot gevolg ten aanzien van broed- en foerageergebied van algemene vogelsoorten indien bomen en struiken buiten het broedseizoen worden gerooid/gesnoeid. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

In de directe omgeving van het plangebied zijn in maart 2015 voor het laatst huismussen gesignaleerd. Het is, mede door het slechte weer tijdens de toetsing, niet uit te sluiten dat er vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen aanwezig zijn in het gemeentekantoor. Hiervoor is nader onderzoek nodig in de periode april-mei. Ook zijn in de omgeving van het plangebied gierzwaluwen waargenomen. Het gebouw biedt voldoende plek en kansen voor gierzwaluwen om zich te vestigen. Tijdens het veldbezoek zijn van de gierzwaluw geen exemplaren waargenomen, maar op basis van het veldbezoek kan het voorkomen van gierzwaluwnesten in de bebouwing niet worden uitgesloten. Er dient derhalve nader onderzoek naar gierzwaluwen te worden uitgevoerd om de aan- of afwezigheid van de soort in de bebouwing te kunnen aantonen.

Het is op basis van het uitgevoerde onderzoek niet uit te sluiten dat vleermuizen een vaste rust- en verblijfplaats hebben in het voormalige gemeentekantoor. Om uitsluitel te geven over het al dan niet voorkomen van vleermuissoorten en eventueel benodigde mitigerende maatregelen is nader

onderzoek nodig dat volgens het vleermuisprotocol in de periodes half mei t/m 15 juli en half augustus t/m september dient te worden uitgevoerd.

Tabel 1. Samenvatting conclusie

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect voorgenomen plannen?	Ontheffing noodzakelijk?	Maatregelen
Grondgebonden zoogdieren	FFtabel 1	Leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Amfibieën	FFtabel 1	Leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Vogels (niet jaarrond beschermd)	Vogels	Broedgebied	Nee	Nee	Op voorwaarde dat bomen en struiken buiten het broedseizoen gerooid/gesnoeid worden
Huismus (vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd)	Vogels	Broedgebied/verblijf plaats	Ja	Ja, indien vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bebouwing	Aanvullend onderzoek om het voorkomen aan te tonen of uit te sluiten
gierzwaluw (vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd)	Vogels	Broedgebied/verblijf plaats	Ja	Ja, indien vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bebouwing	Aanvullend onderzoek om het voorkomen aan te tonen of uit te sluiten
Vleermuizen	FFtabel 3	Verblijfplaats	Ja	Ja, indien nesten aanwezig zijn in de bebouwing	Aanvullend onderzoek om het voorkomen aan te tonen of uit te sluiten.

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.telmee.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.ravon.nl